

Oorlog of niet, studeren in frontstad Charkov blijft populair

Het gebouw van de Pedagogische Universiteit in Charkov ligt compleet in puin. Beeld AP

De oorlog weerhoudt jonge Oekraïners er niet van zich in te schrijven voor het nieuwe studiejaar. Zo is de faculteit geneeskunde in frontstad Charkov ongekend populair. ‘Wij dokters zijn sterke mensen.’

Michiel Driebergen 14 augustus 2022, 11:45

In slechts één gebouw tref je een teken van leven. Daar wordt, ondanks alles, over de toekomst gedroomd. “Chirurgie lijkt me heel moeilijk”, zegt aankomend student geneeskunde Palina Litvinenko (16). “Je krijgt te maken met stressvolle situaties, terwijl je tegelijkertijd heel geduldig moet zijn.” Dat beaamt Bogdan Ponomar (21), die al vier jaar medicijnen-studie achter de rug heeft. “Als er een granaatscherf tussen zenuw en slagader bekneld zit moet je die heel voorzichtig verwijderen”, weet hij.

Charkov is een frontstad. Elke nacht worden de bewoners vanuit Rusland met raketten beschoten. De Pedagogische Universiteit en de farmaceutische faculteit zijn verwoest. Uit de school voor bouwkunde zijn de ramen verdwenen; ook de ruiten van de

Nationale Universiteit op het centrale Svobodaplein sneuvelden. Het complex van de Medische Universiteit – een verzameling van klassieke en moderne gebouwen – oogt onbeschadigd. Het terrein is uitgestorven, met uitzondering van het kantoor waar nieuwe studenten zich melden.

Palina denkt dat ze zal worden toegelaten. Ze heeft 198 (van de maximale score van 200) punten voor geschiedenis, 193 voor wiskunde en 194 voor Oekraïens. Ze wacht nog op de uitslag van biologie, maar hoe dan ook heeft ze het “uitstekend gedaan”, aldus Viktoria Golovatsjova, de vrouw die de scepter zwaait over het registratiekantoor. Hoewel de sluitingstermijn pas over tien dagen is, meldden zich al achthonderd studenten voor de opleiding geneeskunde. “Gezien de situatie – Charkov is een onveilige stad – is dat een goede opkomst”, aldus Golovatsjova.

Links aankomend studente Palina Litvinenko (16), Viktoria Golovatsjova en student geneeskunde Bogdan Ponomar (21) voor de medische universiteit in Charkov.

Beeld
Michiel
Driebergen

Te risicovol

De studie zal, zoals het meeste onderwijs in Oekraïne, online worden gevolgd. Fysiek bijeenkomen met grote groepen studenten is te risicovol. Daarbij, grofweg de helft van de huidige en aankomende studenten bevindt zich buiten Charkov. Zij zijn gevlucht, of

wonen elders omdat hun huis kapot is geschoten. “Het coronavirus bereidde ons voor op de oorlogssituatie”, aldus Golovatsjova; zij vertelt dat de universiteit twee jaar geleden al online programma’s ontwikkelde waarmee het menselijk lichaam wordt gesimuleerd. “Zodra het een beetje rustiger wordt gaan we onmiddellijk offline.” Palina communiceert alleen nog maar via internet, zegt ze. “Al mijn voormalige klasgenoten zitten in buitenland.”

Haar familie ontvluchtte Charkov niet: Palina stamt uit een doktersfamilie. Haar vader, die aan dezelfde universiteit studeerde, is een befaamd psychiater – “Mijn voorbeeld”. Haar moeder, ook opgeleid in Charkov, is radioloog – “Minder sociaal, maar een kei in haar werk.” De afgelopen maanden sprong Palina bij in de privékliniek van haar ouders. Toen er nabij het hospitaal een bom insloeg bracht ze de aanwezige patiënten naar een veilige plek. “Ik denk dat ik een goeie dokter kan worden”, concludeerde ze na die ervaring. “Dokters zijn altijd nodig. Tallozen verloren hun baan, maar mijn ouders niet.”

© TROUW | BRON: ISW

Beeld Bart Friso

‘Te veel praktijk’

Een probleem voor praktijkonderwijs is er niet. Integendeel, er is “te veel praktijk”, zoals Viktoria Golovatsjova het uitdrukt. De geneeskunde-studenten zijn namelijk hard nodig in de ziekenhuizen voor burgers en militairen. Zo assisteert chirurgie-student Bogdan Ponomar bij de behandeling van oorlogswonden. Als ‘medbrat’, ofwel verpleegkundige, is hij “de handen van de dokter.” Hij reikt het instrumentarium aan tijdens de operatie en verzorgt wonden. Die wonden zijn niet zozeer gecompliceerder, legt de student uit; wel loopt de afdeling chirurgie vanwege de oorlog over van het werk. Omdat Charkov een rijke medische geschiedenis heeft – “In het jaar 1805 opgericht”, meldt Viktoria Golovatsjova trots – komen patiënten met gecompliceerde wonden vanuit andere frontregio’s naar de stad.

De oorlog brengt een extra element met zich mee. Dat is de mentale kant, zegt Bogdan Ponomar. “We praten veel meer met patiënten.” Hij noemt het voorbeeld van een jonge vrouw, die na een raketinslag gewond raakte aan haar been. Het letsel viel mee, maar haar lijf schudde van de angst. “Ik ben niet de meest invoelende persoon”, zegt de student. “Toch vond ik de juiste woorden om haar te kalmeren.” Het voorbeeld laat Palina Litvinenko stralen: “Ik denk dat ik patiënten emotioneel en psychisch wil ondersteunen”, zegt ze. “Net als wat mijn vader doet.”

Aan Charkov verlaten denken de jongeren niet. “Hier is mijn familie. Dit is ons thuis”, verklaart aankomend studente Palina Litvinenko plechtig. De oorlog is een leerschool, vindt Bogdan Ponomar, die onlangs nog vanuit het raam van de kliniek een ontploffing waarnam, en de brand die erop volgde. “Wij dokters zijn sterke mensen”, zegt hij. “Dat geeft ons de verantwoordelijkheid om hetgeen wat nu wordt verwoest te herbouwen.”